

Verslag Deskundigengroep Dierziekten HPAI 7 maart 2024

Aanwezig: Arjan Stegeman (vz), Marieke Klaasen, Mart de Jong, Sjaak de Wit, Roy Slaterus, Evelien Germeraad, Francisca Velkers, Wendy Wolters en Denise Smit.

Afwezig: Nancy Beerens en Ron Fouchier (wel schriftelijke input).

De vorige bijeenkomst van de Deskundigengroep Dierziekten over vogelgriep was 24 januari 2024. Sinds die tijd zijn er geen uitbraken met hoogpathogene aviaire influenza (HPAI) bij gehouden pluimvee geweest. Informatie over het aantal met HPAI-virus besmette wilde vogels en zoogdieren wordt bij deze bijeenkomst gemeld en het Erasmus MC levert middels een schriftelijke consultatie nog aanvullingen.

De Deskundigengroep Dierziekten wordt gevraagd naar een risicobeoordeling van de huidige situatie, zowel op landelijk niveau als ook op regionaal niveau (de 20 regio's; zie figuur) en een duiding van de situatie. Daarbij wordt gevraagd de antwoorden toe te lichten.

Vragen

1. HPAI-situatie

a. Hoe duidt u de huidige HPAI-situatie onder wilde vogels, wilde zoogdieren en gehouden vogels in Nederland en de EU? (Daarbij ook de verschillende virustypen/-isolaten in ogenschouw nemend).

In januari heeft het WBVR een tiental dood gevonden wilde vogels positief getest op HPAI. Begin februari was dit er nog maar één van de circa 15 ingezonden vogels in februari en sindsdien zijn er geen dode wilde vogels meer positief getest op HPAI. Bij het Erasmus MC is sinds december 2023 geen HPAI meer gevonden in wilde vogels. Sinds 1 januari 2024 hebben zij meer dan 1500 levende wilde vogels getest waarvan ca. de helft eenden (vooral wilde eend, smient, taling maar ook diverse anderen), en verder veel ganzen, zwanen, meeuwen, roofvogels en kleinere aantallen van tientallen andere soorten. Ook uit het veld zijn geen berichten van toegenomen sterfte onder wilde vogels. Er zijn in Nederland sinds de laatste risicobeoordeling geen zoogdieren met HPAI H5 virus gemeld. De laatste uitbraak met HPAI onder gehouden vogels was op 1 december 2023. In West-Europa is het beeld rustiger dan in Oost Europa onder commercieel gehouden vogels. In Duitsland en het Verenigd Koninkrijk geldt er geen ophokplicht meer. De laatste weken zijn vooral uitbraken in Hongarije, Bulgarije, Tsjechië, Slowakije, Denemarken, Noorwegen, Polen, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk gezien. Dode wilde vogels met HPAI worden vooral in Denemarken, Polen, Tsjechië en Oostenrijk gevonden.

b. Hoe verklaart u het verloop van de afgelopen weken?

Het aantal watervogels in Nederland is afgenomen in de laatste maand, doordat een deel van de wintergasten (o.a. ganzen en eenden) reeds vertrokken is. Trekvogels die uit het Zuidwesten naar Nederland komen, komen uit gebieden waar nauwelijks HPAI wordt waargenomen.

c. Welke trend verwacht u in deze situatie de komende vier weken?

In Denemarken zijn in de afgelopen maand veel infecties bij wild vogels gezien en een aantal uitbraken bij pluimvee, gezien het verloop van de vogeltrek en het voorjaar is de kans dat wilde vogels vandaar naar Nederland komen klein. Het risico op infectie neemt in de komende maand verder af door toenemende omgevingstemperatuur en zonkracht, wat ongunstig is voor het virus buiten de gastheer. De vraag is wel of de hier in kolonies broedende vogels (onder andere meeuwen en sterns zoals in afgelopen broedseizoen) straks de BB-variant weer introduceren of oppikken. Deze variant leidde in het vorige jaar echter tot weinig infecties bij pluimvee. Ook bij ganzen zou het virus kunnen blijven circuleren in de broedkolonies dankzij de geboorte van (na maternale immuniteit) gevoelige jonge vogels. De ervaring leert dat dit vaak pas tot problemen bij gehouden vogels leidt in de volgende herfst.

2. Geeft de ontwikkeling in de afgelopen weken aanleiding om de risicobeoordeling van 24 januari jl. aan te passen?

Ja, de deskundigen schatten de kans op een besmetting van een pluimveebedrijf lager in dan op 24 januari jl.

3. Hoe groot acht u op dit moment de kans dat een Nederlands pluimveebedrijf wordt besmet met HPAI ten opzichte van de beoordeling op 24 januari jl., als de ophokplicht van toepassing is en als deze wordt opgeheven?

Als de ophokplicht in stand blijft, schatten de deskundigen de kans op een besmetting in als laag. Indien de ophokplicht wordt opgeheven schatten zij de kans in als laag-medium. Beide risico-inschattingen zijn met een hoge mate van onzekerheid door de mogelijkheid van het ontstaan van nieuwe reassortanten.

In voorgaande jaren werd de ophokplicht stapsgewijs ingetrokken. Dit gebeurde voor verschillende regio's in Nederland in de loop van enkele weken. Momenteel geldt een landelijke ophokplicht. De afgelopen maand hebben zich bij gehouden vogels geen nieuwe besmettingen met HPAI voorgedaan. De resultaten van de bemonstering van wilde vogels in de afgelopen periode zullen door WBVR worden ingebracht.

4. Hoe groot schat u de kans en de onzekerheid van deze kans op vogelgriepbesmetting van een pluimveebedrijf in de verschillende regio's (van de 20 regio's die in Nederland worden onderscheiden zie bijlage aan het einde van het document), voor zover die kans in een specifieke regio afwijkt van de kans die u bij vraag 3 hebt benoemd

- a. als in die regio de ophokplicht van toepassing is?
b. als in die regio de ophokplicht wordt opgeheven?

Gezien de hoge waterstand in met name Oost-Nederland, is er nog steeds geen onderscheid te maken in de verschillende regio's. De dichtheden aan watervogels zijn weliswaar nog steeds het hoogst in de kustprovincies en bij grote open wateren en rivieren in het binnenland, maar door de ongewoon natte omstandigheden kunnen zich nu ook op ongebruikelijke locaties meer watervogels ophouden dan anders. Naast de hoge waterstand worden er ook nauwelijks dode wilde vogels gevonden, waardoor het ook niet mogelijk is om op basis daarvan onderscheid te maken in de verschillende regio's.

Regio-indeling van Nederland

Compartimenten Nederland

Legenda

■ Compartimenten

Auteur: Geert
Datum: 17-11-2021
Schaal (A3): 1:1.625.496

Vertrouwelijk

EZ - Aan de kaart kunnen geen rechten ontleend worden. Gegevens uit de Geosplanner.
© GIS Competence Center - Ministerie van EZ